

# TABORNIKI NA ZLETU IZVEDLI POSKUS VZPOSTAVITVE IN VODENJA ZAČASNEGA NASELJA OB NARAVNIH NESREČAH

Domen Uršič<sup>1</sup>, Maša Pušnik<sup>2</sup>

## Povzetek

Zlet je vseslovensko taborjenje, ki ga taborniki organiziramo vsaka štiri leta. Leta 2021 ga zaradi takratnih razmer in ukrepov zaradi epidemije ni bilo, je pa zato potekal med 29. julijem in 7. avgustom 2022 na smučišču Cerkno. Vseslovenski tabor je privabil veliko število udeležencev, starih od 14 do 18 let, ki so se najprej družili na štiridnevem bivaku, nato pa zlet nadaljevali na smučišču Cerkno. Zlet leta 2022 je bil s podporo Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje namenjen tudi preizkusu vzpostavitve in vodenju začasnega naselja ob naravnih nesrečah. Temeljal je na predpostavki, da območje severne Primorske, južne Gorenjske in Notranjske lahko prizadenejo intenzivne padavine, ki povzročijo val migracij na hribovita območja. V prispevku je opisano, kako smo taborniki na smučišču Cerkno vzpostavili začasno naselje za več kot 1000 ljudi.

## AN EXPERIMENT TO SET UP AND RUN A TEMPORARY SETTLEMENT IN THE EVENT OF NATURAL DISASTERS, CARRIED OUT BY SCOUTS AT A JAMBOREE

### Abstract

*Zlet is an all-Slovenian jamboree, a gathering of scouts organized every four years by the Scout Association of Slovenia. It was not held in 2021 due to the conditions and measures taken relating to the pandemic at the time, but it was held between July 29 and August 7, 2022 at Cerkno ski resort. The gathering attracted a large number of participants between the ages of 14 and 18, who first socialized on a four-day bivouac, and then continued their jamboree at Cerkno ski resort. In 2022, with the support of the Administration of the Republic of Slovenia for Civil Protection and Disaster Relief, the jamboree was also intended to test the setting up and running of a temporary settlement in the event of natural disasters. It was based on the assumption that the areas of northern Primorska, southern Gorenjska and Notranjska could be affected by intense rainfall, which would cause a wave of migration to the mountainous areas. This article describes how the scouts established a temporary settlement for more than 1,000 people at Cerkno ski resort.*

<sup>1</sup> Zveza tabornikov Slovenije, Einspielerjeva 6, Ljubljana, domen.ursic@taborniki.si

<sup>2</sup> Zveza tabornikov Slovenije, Einspielerjeva 6, Ljubljana, masa.pusnik@taborniki.si

## UVOD

Zveza tabornikov Slovenije, nacionalna skavtska organizacija, je prostovoljska mladinska organizacija, ki deluje pod geslom Taborniki ustvarjamo boljši svet. Organizacija deluje že od leta 1951 in že desetletja vsaka štiri leta organizira zlet – veliko taborjenje, na katerem se srečajo tabornice in taborniki iz vse Slovenije, skupaj preživijo teden dni v naravi, tkejo prijateljstva in si izmenjujejo znanje ter ideje. Letošnji zlet je bil že 16. po vrsti, njegova konceptualna zasnova pa je zasledovala štiri cilje, in sicer izvedbo vaje CZ, implementacijo Programa za mlade za udeležence, stare od 14 do 18 let, promocijo kodeksa Obisk v naravi med taborniki in tabornicami ter testiranje protokola Varni smo.

Organizatorji taborniškega zleta so zasledovali cilj, da mladi zlet izkusijo kot progo izzivov: »Na progi izzivov si zato, da spoznaš, česa si zmožen, da izveš, kako se v določeni situaciji odzoveš, in še bolj pomembno, da se odločiš, kdo želiš postati, ter si začrtaš pot do tja.« (Zupančič in sod., 2018)

Zlet 2022 je bil vsebinsko razdeljen na dva dela: na štiri dni pohodnega bivaka in na teden dni bivanja ter raziskovanja na zletnem prostoru v Cerknem. Bivak je v osnovi najbolj celostno zasnovan taborniški program, saj zaradi gibanja in življenja v naravi ter soodvisnosti od drugih članov voda nezavedno sproži vzgojne procese, ki segajo na vsa področja osebnega razvoja posameznika – pri vsakem posamezniku na svojstven način. Taborniki in tabornice iz vse



**Slika 1:** Vod gozdoznikov in gozdnic z vodnico na Bivaku (foto: K. Štrakl)

**Figure 1:** A patrol of scouts (both boys and girls) with a guide on a bivouac (Photo: K. Štrakl)

Slovenije so svojo pohodno pot z zaključkom na območju Smučarskega centra Cerčno začeli s kar petih različnih izhodišč po Sloveniji. Na zletnem prostoru je bil program razdeljen na pet osnovnih sklopov (Nazaj na drewu, Nazaj skop, Nazaj u neznanu, Nazaj h seb, Dnevni izlet v Partizansko bolnico Franja) in popoldanski program, v katerem so imeli udeleženci možnost izbire med zelo različnimi programskimi vsebinami.

V Zvezi tabornikov Slovenije delujejo tri različne enote, in sicer ZTS-VUZN (vodenje in upravljanje začasnih naselij), ZTS-PZP (postavljanje začasnih prebivališč) in ZTS-MOBSTAC (terenska bolnica). Ob povečevanju intenzivnosti poplav, nenadnih intenzivnih padavin in ekstremnih temperatur tako globalno kot tudi v Sloveniji smo se taborniki odločili velik del časa in prostora na zletu nameniti tudi tem tematikam.

Zlet 2022 so v celoti sestavili in izvedli prostovoljci – brez njihovega časa, truda in dela vseslovensko taborjenje v tako velikem obsegu ne bi moglo obstajati.

## KAKO JE POTEKAL PROGRAM?

Taborniki in tabornice so svojo pohodno pot do osrednjega prizorišča zleta začeli s petih različnih izhodišč: Most na Soči, Postaja, Idrija, Logatec in Škofja Loka. Hodili so v manjših skupinah, imenovanih vodi, kar je razvidno s slike 1. Po številnih vzponih, prehojenih kilometrih, skuhanih kotlih makaronov, poskusih lovljenja rib in okrepčilih pri vaščanih v vaseh, skozi katere so šli, so se udeleženci četrty dan končno združili na vseslovenskem taborjenju. Pot jih je vodila do osrednjega zletnega prostora, ki je bil le-tos postavljen na vrhu smučišča Cerčno in ga lahko vidimo na sliki 2.

Eden izmed ciljev zleta je bil spodbujati uporabo lokalnega prevoza in s trajnostno naravnanim pristopom za seboj pustiti čim manjši ogljični odtis, zato so bila vsa izhodišča dostopna z javnim prevozom. V okviru trajnostnega pristopa smo organizirali tudi prehrano – trudili smo se dobavljati hrano, ki je bila pridelana na območju širše Primorske.

Na poti in zletu so se udeleženci seznanili tudi s kodeksom Obisk v naravi (slika 3), ki predstavlja enotno podlago za vzgojo obiskovalcev narave in informiranje gostov glede pravil obiska narave v Sloveniji (Zupančič in sod., 2018). Po njem so se ravnali tudi v praksi, saj je ena glavnih taborniških vrednot



**Slika 2:** Zletni tabor (foto: K. Štrakl)

**Figure 2:** Zlet campsite (Photo: K. Štrakl)



Slika 3: Kodeks Obisk v naravi (foto: L. Cigale)

Figure 3: Code of Conduct for Visiting Nature (Photo: L. Cigale)

sobivanje z naravo. Udeleženci so na pohodu spoznavali okolico, naravne in kulturne znamenitosti, obiskali pa so tudi posamezne kmetije. Na poti so imeli organizirane dejavnosti, ki so bile povezane z življenjem v naravi (reševanje iz vode, kajak, lovljenje in peka rib itn.).

Poti do zleta so bile ločene, da bi lahko ob pojavu covid-19 po takrat veljavnih pravilih izločali samo posameznike, za preostale pa zagotavljali karanteno na zletnem prostoru. Skupni bivaki so bili organizirani predvsem zato, da smo z lokalnimi gasilskimi društvi lahko zagotavljali požarno varnost.

Po prihodu na spodnjo postajo smučišča so se udeleženci s sedežnico pripeljali na vrh smučišča, kjer se je začel osrednji dogodek. Program na zletu je bil razdeljen na pet sklopov in eden od obveznih sklopov je bil obisk Partizanske bolnice Franja. Za to gre zahvala Cerkljanskemu muzeju, ki je omogočil, da so vsi udeleženci doživeli edinstvenost tega spomenika. V sklopu Nazaj na drewu! so udeleženci spoznavali osnovna taborniška znanja, v sklopu Nazaj skup! so se udeleženci spoznavali z zunanjimi organizacijami in institucijami, med drugim s Centrom šolskih in občolskih dejavnosti s projektom Podnebni cilji in vsebine, z Zavodom za gozdove in s Slovenskimi državnimi gozdovi, v sklopu Nazaj u neznanu! so spoznavali različna znanja v kontekstu osebnih zmožnosti in učinkovitosti, sklop Nazaj h seb! pa je bil namenjen vsebinam, pri katerih so udeleženci odgovarjali na osebna vprašanja.

Popoldneve so udeleženci ustvarjali sami – med udeležbo na eni izmed delavnic jih lahko vidimo na sliki 4. Nekatere izmed delavnic so bile usmerjene v učenje novih veščin (kovaštva, plesa, jezika idr.), druge v znanstvene vode (opazovanje zvezd), lahko so

odpotovali v druge svetove z virtualno resničnostjo, se sproščali z barvanjem kamnov itn., popoldnevi pa so bili namenjeni prostočasnim dejavnostim. Vsak dan je potekala tudi »poslušalnica«, na kateri so se udeleženci lahko izpovedali o svojih prijetnih in manj prijetnih občutkih. Vodi oziroma taborniške skupine so imeli tudi možnost izleta in kopanja v Idrijci ter oditi na ribolov.

Večerni programi so udeležencem ponudili koncerte, družabne igre, pogovorne večere, stand-up, disko, karaoke, na voljo je bila kantina z manjšo trgovino in vse drugo, kar spada k delovanju manjšega mesta, saj je bila zletna vas, takoj za Cerknim, drugo največje naselje na Cerkljanskem.

## VZPOSTAVITEV IN VODENJE ZAČASNEGA NASELJA

Začasno naselje je bilo infrastrukturno razdeljeno na prostor za namestitev osebja in na prostor za namestitev udeležencev. Osebjem je štelo 150 oseb, prostor zanje je bil dobrih 500 metrov odmaknjen od prostora za udeležence. Vas za osebjem je vključevala



Slika 4: Popoldanska delavnica samospoznavanja z lego kockami (foto: K. Štraki)

Figure 4: An afternoon self-discovery workshop with Lego bricks (Photo: K. Štraki)

prostor za druženje in prostor za počitek – člane osebja smo namestili v šotore za štiri osebe, v bližini je bila kantina oziroma prostor za druženje, ki je obratoval med 6. in 8., med 12. in 14. uro ter med 18. in 22. uro. Člani osebja so imeli tudi ločene sanitarije ter ustrezno urejen prostor za primer evakuacije.

Skoraj 1000 udeležencev smo namestili v pet vasi, ki so imele vsaka svojo vodjo, določili smo tudi eno odgovorno osebo na deset udeležencev, ki je bila vodja skupine. Pet vasi je bilo fizično ločenih med seboj s koridorji in fizičnimi ogradami, določene so bile vstopne in izstopne točke v vasi, ki so razvidne na sliki 5, koridorji pa so imeli ustrezno označene evakuacijske poti. Vsaka vas je imela prostora za do 200 ljudi – in ustrezno število šotorov, ki so lahko namestili od štiri do osem udeležencev. Prav tako je bil v vsaki vasi sanitarni otok s pitno vodo in eno modularno umivalnico z 12 pipami za umivanje rok in zob. Vsaka vas je imela 14 stranišč in šest tušev ter določen prostor za primer evakuacije. Pravila v vasi je določal protokol, ki je definiral čas odprtosti vasi, hišni red in protokol obveščanja. Vasi so bile odprte med 7. in 22. uro ter so bile odprte samo za nameščene udeležence ter pooblaščen osebje.

Vasi je združeval osrednji trg – prireditveni prostor z info točko, ki je delovala v času obrokov, in z dostopom do interneta. »Javni prostor«, namenjen vsem udeležencem in osebju, je vključeval tudi štiri ločene programske prostore, namenjene izobraževanju, delu in organizaciji dela ter pridobivanju informacij, dnevne sanitarije, trgovino oziroma logistični center za naročanje materiala in dobrin ter prostor za rekreacijo. V bližini je bila tudi jedilnica – velik pokrit šotor s 400 sedišči in z vnaprej določenim urnikom obrokov ter rotacijo pri obrokih na 20 minut.

Na Zletu 2022 smo za varnost skrbeli tako, da smo izvajali naslednje protokole:

- SOS-protokol s klicno številko vodje varnosti oziroma dežurnega varnostnika, dosegljivo 24 ur na dan vsem prisotnim na Zletu 2022;
- protokol Varni smo s psihološko in socialno pomočjo ter klicno številko, na katero so se lahko vsi prisotni obračali 24 ur na dan;
- protokol NMP – vsi, ki so potrebovali nujno medicinsko pomoč, so najprej poklicali na SOS-protokol, ki jih je usmeril na NMP.

Vsi prisotni na zletu so imeli ID-kartico z informacijami o SOS in Varni smo telefonski številki. Sedež varnostne službe je bil jasno označen, da so ga lahko



Slika 5: Vhod v vasi (foto: K. Štrakl)

Figure 5: The entrance to one of the campsite villages (Photo: K. Štrakl)

udeleženci hitro našli v primeru nevšečnosti. Jasno smo označili tudi vse prisotne na zletu, in sicer z različnimi ruticami, da smo lahko prepoznali, kdo in kdaj ima določen dostop oziroma pooblastila.

Vzpostavili smo tudi komunikacijsko središče z določenimi procesi interne in eksterne komunikacije. Udeležence in osebje smo združili na lastnem Discord serverju, na katerem smo komunikacijske kanale uredili po vaseh, odgovornostih in možnostih dostopa do posameznih informacij. Delovala je interna radijska postaja s pomembnimi informacijami glede življenja, upravljanja in kriznega komuniciranja. Vsaka vas je imela svoj stenčas oziroma oglasno desko s hišnim redom, urnikom, dnevnim časopisom in drugimi pomembnimi informacijami. Redno so potekali tudi sestanki vodstva, sestanki osebja in sestanki vodij vasi, da smo se lahko usklajevali glede na program in potrebe.

## PROGRAM NA ZLETU SO SESTAVILI IN IZVEDLI PROSTOVOLJCI

Zlet 2022 so v celoti zasnovali in izvedli prostovoljci – med gradnjo tabornega vhoda jih lahko vidimo na sliki 6. Člani osebja pravijo, da je bila že lokacija vseslovenskega taborjenja nepozabna, obkrožena z



**Slika 6:** Prostovoljci in prostovoljke med gradnjo tabornega vhoda (foto: K. Štrakl)  
**Figure 6:** Volunteers, both boys and girls, during the construction of the camp entrance (Photo: K. Štrakl)

razgledi na mogočen Triglav. Posebej se spominjajo prijetnih občutkov ob tem, da so skupaj s prostovoljci iz vse Slovenije soustvarjali dogodek za mlajše tabornike – da so se počutili povezane, da so si med seboj pomagali, tudi ko je bilo težko ali ko se jim je kaj zataknilo. Osebjna ni bilo veliko, razpoloženje je bilo tako precej delovno, so se pa zato med seboj vsi poznali, ob večerih igrali kitaro v taboru za osebjne, se pogovarjali pod zvezdami dolgo v noč in se povezovali ob igrah.

## SKLEPNE MISLI

Na Zletu 2022 je bilo skupno prisotnih več kot 1000 ljudi. Pred organizacijo dogodka smo poskrbeli za preventivne korake, da bi se izognili oziroma omilili neljube situacije. Žal je kljub upoštevanju preventivnih ukrepov na zletu prišlo do izjemno hitrega širjenja okužbe z norovirusom. Udeleženci, pri katerih so se pojavili prvi simptomi, so bili takoj odstranjeni z bivača in preseljeni v za ta namen pripravljeno izolirnico. O dogodku smo takoj obvestili NIJZ in zdravstveni dom v Idriji, od koder nam je bilo priporočeno, da

udeležence, dokler simptomi ne izzvenijo, pošljemo v domačo oskrbo. NIJZ je takoj po prejeti prijavi začel preiskavo in potrdil okužbo z norovirusom, ki jo je vnesel eden od udeležencev. Zaradi hitrega širjenja virusa smo sledili priporočilom NIJZ in domov preventivno poslali približno 200 udeležencev, ki so bili na bivaku izpostavljeni morebitni okužbi.

Zlet je bil poln izzivov, težkih odločitev, veliko komunikacije in na koncu predvsem veliko doživetje. Zletna izkušnja je bila prikaz idealne družbe in življenja, v katerem se prepletajo mladostna razigranost, motiviranost za učenje in delo, občutek za odgovornost in predvsem skrb zase, za druge in za skupnost. Tako kot v življenju tudi pri zletni izkušnji ni bilo vse samo lepo, a bila je lepa.

Okoliščine za izvedbo zleta lani poleti zaradi suše, druginje in epidemije niso bile najlažje, a kljub temu se je okrog 200 članov naše organizacije odločilo, da bodo kot osebjne in vodniki svoje dopuste in prosti čas namenili temu, da bi čim več udeležencem zagotovili najboljše doživetje zadnjih dveh let. To je moč taborniške organizacije in to je odmev Zleta 2022.

## Viri in literatura

1. Wikipedija, 2023. Zveza tabornikov Slovenije. [https://sl.wikipedia.org/wiki/Zveza\\_tabornikov\\_Slovenije](https://sl.wikipedia.org/wiki/Zveza_tabornikov_Slovenije), 5. 6. 2023.
2. Taborniki, 2023. Taborniški program. <https://www.taborniki.si/tabornistvo/#taborniski-program>, 5. 6. 2023.
3. Taborniki, 2023. Kodeks Obisk v naravi, <https://www.taborniki.si/projekti/kodeks-obisk-v-naravi/>, 5. 6. 2023.
4. Zupančič, B., in sod., 2018. Program popotnikov in popotnic: mladim prostovoljcem v izziv. Ljubljana, Zveza tabornikov Slovenije, 33 str.